

Oktatási segédanyag

Oktatói útmutató

ÁLTALÁNOS TÉMA

FOTÓPÁLYÁZAT:

Az euró: mit jelent számunkra?

1. – Háttér

1.1. – Az euró: tízéves az európai valuta

1999. január 1-jén az **euró** mintegy 300 millió európai pénzneme lett. Az Európai Unió tizenegy tagállamának (Ausztria, Belgium, Finnország, Franciaország, Hollandia, Írország, Luxemburg, Németország, Olaszország, Portugália és Spanyolország) nemzeti valutáját váltotta fel az **euró**, majd Görögország is bevezette 2001-ben. Ezeknek az országoknak a monetáris politikáját ma már az Európai Központi Bank (EKB) határozza meg.

Létezésének első három évében az **euró** csak készpénz formájában nem létező pénznem volt, kizárólag „számlapénzként” használták. Ebben az időszakban az **euró** az európai polgárok láthatatlan pénzneme volt, ugyanis nemzeti valutáik bankjegyeit és érméit továbbra is használták az **euró** aleggységeiként.

1.2. – 2002-ben az euró valósággá vált

Az euróbankjegyeket és -érméket 2002. január 1-jén vezették be, ekkor léptek a nemzeti valuták bankjegyeinek és érméinek helyébe.

Ma az **euróbankjegyeket és -érméket** a 27 EU-tagállam közül 16-ban használják törvényes fizetőeszközként: Ausztriában, Belgiumban, Cipruson, Finnországban, Franciaországban, Görögországban, Hollandiában, Írországban, Luxemburgban, Máltán, Németországban, Olaszországban, Portugáliában, Spanyolországban, Szlovákiában és Szlovéniában (valamint egyes országokhoz tartozó területeken és szigeteken). Ezek az országok alkotják az **euróövezetet (más néven eurózónát)**, amelyben ma már mintegy **329 millió ember él**.

Ezenkívül az **eurót** használja pénznemeként Monaco, a Vatikán és a San Marinói Köztársaság is. Ezek az államok speciális monetáris megállapodásokat kötöttek az EU-val, bár sem az EU-nak, sem az euróövezetnek nem tagjai.

Nagy-Britannia és Dánia a gazdasági és monetáris unión kívül maradásról szóló záradékban egyeztetett meg a többi tagállammal, amely bekerült az Európai Unióról szóló szerződésbe (a Maastrichti Szerződésbe); ez a szerződés teremtette meg az egységes valutát. Kilenc további tagállam (Bulgária, Csehország, Észtország, Lettország, Lengyelország, Litvánia, Magyarország, Románia és Svédország) ellenben arra készül, hogy bevezeti az **eurót**, amint teljesítette a Maastrichti Szerződésben meghatározott konvergenciakritériumokat.

2. – A pályázat

E pályázat célja, hogy a tizenévesek elgondolkodjanak azon, hogyan viszonyulnak ők személyesen a közös valuta, az euró létezéséhez, valamint megértsék annak fontosságát az Európai Unióban és a nemzetközi közösségben.

Emellett a pályázat arra is törekszik, hogy segítsen a tanároknak és a diákoknak felfedezni, milyen szerepet játszott az euró a közös európai identitás megteremtésében.

3. – Fogalmi megközelítés

Ez az oktatási segédanyag leegyszerűsített módon közelíti meg a pénzügyi fogalmakat, hogy a speciális szakértelemmel nem rendelkező szervezők is segíthessék a fiatalokat annak megértésében, milyen jelentős változásokat hozott a gyakorlatban és milyen hatást gyakorolt a polgárokra az **euró** bevezetése.

Az euró: pénznem

Egyszerre szolgál **elszámolási egységként, érték megőrzésére szolgáló eszközként, valamint fizetőeszközként.**

Az **eurót** 1999 óta használják **elszámolási egységként** a (főleg) bankok közötti ügyletek nyilvántartásában.

Fizetőeszközként az **euró** kétféle formában létezik:

- **kézpénzként:** az EKB hatáskörében kibocsátott bankjegyek, illetve a nemzeti hatóságok által kibocsátott érmék formájában; valamint
- **számlapénzként:** elsősorban a bankok által kezelt letétek esetében (ideértendő az elektronikus fizetési rendszerekben használt **elektronikus pénz** is).

Az **euró érték megőrzésére** (megtakarításra) szolgáló eszköz. A megtakarítást lehet őrizni („elrejtteni a matrac alá”) vagy be is lehet fektetni. Az Európai Központi Bank szavatolja az euró értékét.

Az euró: közös valuta

A közös valuta lehetővé teszi az egységes európai piac megszilárdítását. A valuta a kereskedelem lényeges feltétele, az EU közös valutája pedig logikusan kiegészíti az embereknek, az áruknek, a tőkének és a szolgáltatásoknak az egységes piacon belül történő szabad mozgásáról szóló elvet. A közös valutának köszönhetően elkerülhetők az EU-tagállamok közötti, egymással versengő leértékelések (a pénznemek közötti verseny).

Az euró használatának és az egységes monetáris politikában való részvételnek feltétele a költségvetési fegyelem, amely hozzájárul az árstabilitáshoz és a kamatlábak alacsony szintjéhez, amelyek kedveznek a gazdaságnak.¹

Annak biztosítása érdekében, hogy a közös valuta megőrizze hitelességét, az eurót bevezetni kívánó országoknak tartózkodniuk kell az egymástól eltérő irányú gazdaságpolitikáktól. Azáltal, hogy teljesítik a stabil államháztartásra, az inflációs rátákra és a kamatlábak szintjére vonatkozó követelményeket (az úgynevezett konvergenciakritériumokat), az országok tanúsítják a stabilitást célzó gazdaságpolitikai intézkedések megvalósítása iránti elkötelezettségüket.

---

¹ A kamatlábak alacsony szintje lehetővé teszi, hogy a vállalkozások olcsóbban vehessenek fel hitelt beruházásaik fedezésére. Ehhez hasonlóan a fogyasztók által felvett hitel a háztartások fogyasztását serkenti. E két hatás együttesen kedvez a növekedésnek és a foglalkoztatásnak.

Az euró és Európa polgárai

Az **euró** bevezetése hatalmas lépést jelentett az európai integráció folyamata számára. A pénz előállítására egészen addig szuverén hatalom, azaz az állam kizárólagos felségjoga volt. Az **euró** megjelenésével az egyes államok ténylegesen átruházták szuverenitásuk egy részét az Európai Unióra.

Az **euró** emellett megváltoztatta az Európáról alkotott képet, és megkönnyítette az országok közötti mozgást is: nem kell a különböző pénznemekben kifejezett árak átszámításával bajlódni – figyelembe véve a felmerülő valutaátváltási költségeket is –, így a megélhetési költségeket és az életszínvonalat közvetlenül össze lehet hasonlítani.

Az euróövezet a gazdasági világválságban

2007 óta az **euró** válságos időkben újra és újra bizonyította értékét. A világgazdaságban érvényesülő erejének és stabilitásának köszönhetően dacolni tudott a viharral és így megvédte az **euróövezet** tagállamait.

Az *euróövezetről szóló*, 2009. október 7-én kelt éves beszámolójában² az Európai Bizottság a következőképpen fogalmazott: „Az euró hatásos pajzsként működött a válságban. Az euró eredményesen védte meg az euróövezetet a múltbéli pénzügyi piaci zavarok időszakában a tagállamok számára romboló hatásúnak bizonyuló árfolyam- és kamatláb-ingadozásoktól.”

---

² <http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?checktexts=checkbox&val=502233%3Acs&pos=2&page=1&lang=hu&pgs=10&nbl=21&list=505800%3Acs%2C502233%3Acs%2C484736%3Acs%2C475534%3Acs%2C460334%3Acs%2C452319%3Acs%2C448314%3Acs%2C438287%3Acs%2C436242%3Acs%2C435691%3Acs%2C&hwords=communication%257Ez%257E&action=GO&visu=%23texte>

4 – Az európai zsűri által alkalmazott sikerességi és értékelési kritériumok

Mit keres a zsűri?	Melyek a szükséges feltételek?	Mire figyel, milyen szempontokat alkalmaz a zsűri az egyes munkák értékelése során?
Tevékenységek	Sikeresnek tekinthető, ha:	
Egy fénykép, amely arra a kérdésre válaszol, hogy „ Az euró: mit jelent számunkra? ”	<p>a. A fénykép teljesíti azt a célt, hogy szemlélteti a közös valuta egy konkrét, a fiatal európaiak által érzékelt aspektusát.</p> <p>b. A fénykép alkalmas az euró bemutatására, különösen olyan országokban, ahol még nem került bevezetésre.</p>	<p>a. Az üzenet közvetítése: a fénykép világosan felhívja a figyelmet a közös valuta egy konkrét, az európai polgárok által érzékelt aspektusára.</p> <p>b. Kreativitás: a fénykép vagy montázs eredetisége.</p> <p>c. A munka formai szépsége.</p>
A fényképet kiegészítő vagy magyarázó rövid bemutató szöveg.	<p>a. A bemutató szövegből kiderül, hogy a szerző általában véve, nagy vonalakban tisztában van a közös valuta bevezetésének történetével, és az egységes Európa megteremtésének tágabb kontextusában helyezi azt el.</p> <p>b. A munka közös gondolkodás eredménye.</p>	<p>a. Magában foglalja a „közös valuta” fogalmát.</p> <p>b. A szöveg kiegészíti a fényképet azáltal, hogy szemlélteti, milyen további következményekkel járt a közös pénznem bevezetése az európaiakra nézve.</p> <p>c. Ismerteti, milyen szakaszokból állt a csapatmunka, világosan kifejti, miért az adott motívumot választották ki a fénykép számára, valamint meghatározza, milyen szerep jutott a csapatot felügyelő felnőttnek.</p>

5. – Bevezető az óratervhez

Ajánlatos, hogy a pályázaton részt vevő fiatalok már tisztában legyenek bizonyos gazdasági és pénzügyi kérdésekkel, és az európai integráció történetéről szóló alapismeretekkel is rendelkezzenek.

Lépések:

- A téma sajátos jellege miatt ajánlatos olyan, három fiatalból álló csoportokban dolgozni, amelyeket egy felügyelő felnőtt (szülő, szövetség tagja, erre felhatalmazott személy) kísér. A felnőttek egynél több csapatot is vezethetnek.
- A csapatvezetőnek rendelkeznie kell olyan fontos ismeretekkel, amelyeket megoszt a fiatalokkal, akár megfelelő internetes címek megadása révén, akár úgy, hogy ő személyesen adja át az információkat.
- A résztvevőket bátorítani kell arra, hogy információkat keressenek a médiában (különösen az interneten), kutassanak és elgondolkodjanak a kérdéseken.
- Lehetőség szerint minél kiterjedtebben fel kell használni a fiatalok által tartott bemutatókat, szerepjátékokat stb. arra, hogy ezek segítségével elsajátítsák a bemutatott fogalmakat.

Töbnyelvű források és bibliográfiák az interneten

Az Európai Unió „hivatalos” oldalai különösen fontosak: lényeges, hogy a fiatalok megtanulják reflexszerűen ezeket az oldalakat használni a nem ellenőrizhető források helyett.

A- A Gazdasági és Pénzügyi Főigazgatóság honlapja az elsődleges forrás:

http://ec.europa.eu/dgs/economy_finance/index_en.htm.

Az EU minden hivatalos nyelvén elérhető források:

1. Az euró honlapja

http://ec.europa.eu/economy_finance/euro/index_hu.htm

2. Az euró 10. évfordulóját ünneplő honlap: „EMU@10”

http://ec.europa.eu/economy_finance/emu10/citizens_hu.htm

Dokumentumfilm az euróról

http://ec.europa.eu/economy_finance/articles/euro/article13594_en.htm

3. Fiataloknak szóló információk

http://ec.europa.eu/economy_finance/netstartsearch/euro/kids/learn_hu.htm

4. Játékok, kvíz

http://ec.europa.eu/economy_finance/netstartsearch/euro/kids/index_hu.htm

5. Dokumentáció a nagyközönség számára (egyes oldalak csak angol nyelven érhetőek el)

http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/general/index_en.htm

B- Az Európai Központi Bank honlapja, amely az Európai Unió 22 nyelvén elérhető, szintén hasznos forrás.

<http://www.ecb.int/ecb/welcome/html/index.hu.html>

<http://www.ecb.int/euro/play/html/index.hu.html>

Más források

http://www.aede.eu/uk/europe_in_the_making.html – az AEDE honlapja – amely angol, francia, német és spanyol nyelven érhető el – hasznos információkat kínál, például szakkifejezéseket magyarázó szójegyzéket. Elsősorban felnőttek és diákok számára készült.

6. – Javasolt óraterv

1. Dokumentumok

A kvíz, vászonra kivetíthető formátumban.

A „sikerességi kritériumokat”³ tartalmazó táblázat résztvevőnként egy-egy példányra.

Ha internet-hozzáférés nem áll rendelkezésre, nyomtassa ki (színesben) az euróövezet 2009-es térképét minden résztvevő részére:

http://ec.europa.eu/economy_finance/euro/countries/index_hu.htm, valamint a következő oldalt is: http://ec.europa.eu/economy_finance/euro/why/index_hu.htm

2. Anyagok

- flipchart tábla
- táblázat a kvízre adott válaszok számára
- piszkozatpapír
- ha lehetséges, video-vetítőgép és nagysebességű internet-hozzáférés
- egy fényképezőgép csapatonként
- ha lehetséges, csapatonként egy laptop számítógép képfeldolgozó szoftverrel
- gazdasági szakkifejezések szótára

3. A csoport vagy osztály elrendezése

Úgy rendezze el a termet, hogy a vetítővászon minden csapat számára látható legyen!

1. Időtartam: két óra⁴

4. A foglalkozás menete

Első munkamenet

Az első munkamenet a megközelítés kiválasztására és a dokumentumforrások összegyűjtésére összpontosít, valamint arra, hogy a két vagy három fiatalból álló csapatok meghatározzák azt a módszertant, amelyet használni kívánnak majd a „sikerességi kritériumokban” meghatározott követelmények teljesítése során.

Osztályszintű tevékenység

Rövid **bevezető**.

---

³ Lásd fent

⁴ Az összes munkamenet elvégezhető két egyórás foglalkozás alkalmával.

A „kvíz” kivetítése; válaszadás papíron.

Az **euróövezet** térképének kivetítése (vagy kiosztása):

http://ec.europa.eu/economy_finance/euro/countries/index_hu.htm.

A diákok utánanéznék, hogy hívják az **euróövezet** tagállamait, majd felírják a neveket a flipchart táblára.

Az oldal kivetítése.

Az egyik diák vagy fiatal felolvassa az alábbi lap bevezető bekezdését:

http://ec.europa.eu/economy_finance/euro/why/index_hu.htm

Az esetlegesen nehézséget okozó szavak és kifejezések megkeresése, majd felírása a flipchart táblára.

Csoportokban

A diákok szótárból kikeresik az összes szót és kifejezést (vagy elmagyaráztatják azokat a felügyelő felnőttel).

Csoportban összegyűjtenek három olyan kifejezést, amelyekkel bemutatható az euró.

A fiatalok gondolkodjanak el, hogy úgy érzik-e, hatással van rájuk az euró, és miért érzik úgy!

A csoportok válaszainak összefoglalása.

A pályázat

A „sikerességi kritériumok” bemutatása.

Stratégia felvázolása csoportosan a következőkkel kapcsolatban:

- a szemléltetendő téma kiválasztása,
- a szemléltetés lehető legjobb módjának megtalálása.

Kérje meg a résztvevőket, hogy a következő munkamenetig keressenek olyan konkrét helyzeteket, amelyekben **az euró megváltoztatta az európai fiatalok életét!**

Tájékoztassa a csoportot arról, hogy a fénykép témájának kiválasztására a harmadik munkamenetben kerül majd sor!

Második munkamenet

Csoportokban

A sajtóból vett cikkek és egyéb dokumentációk felhasználásával mindegyik csapat felvázol egy olyan konkrét helyzetekből álló listát, amelyekben az **euró** használata szóba kerül:

- a közvetlen környezetében,
- az adott országban,
- Európában.

Mindegyik csoport kiválaszt egy-egy helyzetet, majd elkészít:

- egy jelenetet, amelyet előad az egész csoportnak,
- egy rövid, sajtóközleményként megírt szöveget.

Osztályszintű tevékenység

Minden munkacsoport előadja szerepjáték formájában az általa kiválasztott helyzetet, majd bemutatja „sajtóközleményét”.

Általános vita és csoportos összegzés.

A következő munkamenetre minden résztvevő keres egy fényképet (az írott sajtóban vagy az interneten) és/vagy készít egy fényképet, amely szemlélteti a bemutatott helyzetet.

Harmadik munkamenet

Csoportokban

A talált vagy készített fényképek áttanulmányozása.

Az egyes fényképekhez tartozó megjegyzések beírása a következő táblázatba:

A helyzet meghatározása és a témához való kapcsolódása	Az összeállítás és a kép minősége

A „sikerességi célkitűzések” táblázat átisméltése.

Mely **problémákat kell megoldani** a követelmények teljesítéséhez?

Ugyanezt a táblázatot kell felhasználni a válaszok összefoglalására is.

Milyen helyzetet vagy milyen tárgyat akarunk lefényképezni a pályázatra?

Hasznos (könnyű) lenne-e fotómontázst készíteni?

Hogyan? Miért?

- Válaszok összefoglalása és egy téma kiválasztása (ügyelni kell a fénykép vagy montázs megvalósíthatóságára).
- A csapatok megfogalmazzák a bemutató szöveget (kevesebb mint 150 leütésben) és a pályázati űrlapon szereplő kérdésekre adandó válaszokat (egyenként legfeljebb 500 leütés).
- A csoport ütemtervet készít az elvégzendő feladatokról, valamint a csapattagok között elosztja azokat.

Negyedik munkamenet

Csoportokban

Az egyes személyek által elvégzendő feladatok áttekintése.

A fénykép vagy montázs elkészítése.

A bemutató szövegének véglegesítése.

Osztályszintű tevékenység

A fényképek bemutatása.

Mindegyik csapat az általa elkészített szöveget felolvasva ismerteti munkájának eredményeit.

Általános vita.

Csoportokban

A csoportok retusálják a fényképüket vagy elvégzik a szükséges javításokat a szövegen.